

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 3541/2024
28.02.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници АА из ..., чији је пуномоћник Мирослав Херцег, адвокат из ..., против туженог Града Новог Сада, кога заступа Правобранилаштво Града Новог Сада, ради исплате накнаде за фактичку експропријацију, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2384/23 од 31.08.2023. године, која је исправљена решењем истог суда Гж 2384/23 од 06.10.2023. године, у седници одржаној 28.02.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2384/23 од 31.08.2023. године, исправљене решењем истог суда Гж 2384/23 од 06.10.2023. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду П 33/2023 од 12.06.2023.. године, ставом првим изреке, одлучено је да се тужбени захтев тужиоца усваја. Ставом другим изреке, тужени је обавезан да тужиоцу исплати износ од укупно 6.615.000,00 динара, са законском затезном каматом од пресуђења 12.06.2023. године па до исплате. Ставом трећим изреке, утврђено је да је тужени стекао право јавне својине у целости на парцели број .../... К.О. ..., која је уписана код РГЗ СКН Нови Сад 3, у лн бр ..., што је тужилац дужан да трпи да се тужени са тим правом упише код надлежне службе за катастар непокретности након правноснажности пресуде. Ставом четвртим изреке, тужени је обавезан да тужиоцу накнади трошкове поступка у износу од 462.020,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Апелациони суд у Новом Саду је, пресудом Гж 2384/23 од 31.08.2023. године, која је исправљена решењем истог суда Гж 2384/23 од 06.10.2023. године, ставом првим изреке, жалбу одбио и потврдио пресуду Вишег суда у Новом Саду П 33/2023 од 12.06.2023. године. Ставом другим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова поступка по жалби.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је изјавио благовремену ревизију због погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 18/20), у вези одредбе члана 92. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“, бр. 10/23) и утврдио да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је власник предметне катастарске парцеле број .../... к.о. ..., површине 147 м², која је уписана у лист непокретности број ... као градско грађевинско земљиште, њива пете класе. Предметна парцела планирана је као део јавне саобраћајне површине Планом генералне регулације Петроварадина са Петроварадинском тврђавом („Службени лист Града Новог Сада“ број 41/2022) и Планом детаљне регулације стамбене зоне Петроварадин југ у Петроварадину („Службени лист Града Новог Сада“ број 71/16). Целом својом површином, парцела број .../... к.о. ... је ушла у састав улице ... у ... тако што је комплетно опремљена комуналном инфраструктуром, док је саобраћајна површина изграђена од асфалтног застора. Површина саме парцеле је од бетонског застора који представља тротоар, а који користи неограничени број људи. Поступак експропријације у вези са предметном парцелом није вођен нити је тужиоцу исплаћена накнада. Према процени пореске управе од 03.05.2023. године, вредност предметне парцеле износи 13.475,42 динара/м². Тржишна цена 1м² грађевинског земљишта парцела број .../... к.о. Петроварадин износи 383.40 евра/м² односно 45.000,00 динара/м², што, када се има у виду укупна површина парцеле од 147 м², износи 6.615.000,00 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су тужбени захтев тужиоца усвојили, налазећи да се у конкретном случају ради о фактичкој експропријацији јер је, противно одредбама Закона о експропријацији, без спроведеног поступка и без исплаћене правичне накнаде, парцела број .../.. к.о. ..., укупне површине 147 м², у власништву тужиоца одузета тужиоцу ради изградње објекта од јавног интереса – улице ... у Изградњом инфраструктуре предметна парцела је приведена планираној намени јер има функцију јавног добра намењеног за општу употребу, те како тужилац више не може да се користи својим власничким правима, следи да му је посед одузет у јавном интересу, у корист туженог, који је, због тога, дужан да тужиоцу исплати тржишну вредност предметне парцеле на основу одредбе члана 42. Закона о експропријацији, члана 58. Устава Републике Србије и члана 1. Протокола 1. уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основним слобода.

По оцени Врховног суда, нижестепени судови су правилно применили материјално право.

Право на имовину је једно од основних људских права заштићених уставноправним нормама и међународним конвенцијама чија је Република Србија потписник. Устав Републике Србије у одредби члана 58. јемчи мирно уживање својине и других имовинских права стечених на основу закона тако што прописује да право својине може бити одузето или ограничено само у јавном интересу утврђеном на основу закона, уз накнаду која не може бити нижа од тржишне. Законом се може ограничити начин коришћења имовине, а одузимање или ограничење имовине ради наплате пореза и других тражбина или казни дозвољено је само у складу са законом.

Протокол 1. уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, у члану 1. гарантује заштиту имовине прописујући да свако физичко и правно лице има право на неометано уживање своје имовине и да нико не може бити лишен своје имовине, осим у јавном интересу и под условима предвиђеним законом и општим начелима међународног права.

Уставне одредбе и одредбе Конвенције указују на обавезу исплате разумне накнаде за одузету имовину по тржишној цени у време пресуђења, која је одлукама нижестепених судова и утврђена.

Одредбом члана 9. став 1. Закона о грађевинском земљишту („Службени гласник РС“ бр. 44/95 ... 46/98), прописано је да се грађевинско земљиште приводи намени изградњом објеката односно извођењем других радова у складу са прописима о планирању и уређењу простора.

Закон о јавној својини („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 105/144), у одредби члана 10. став 2. прописује да се добрима у општој употреби у јавној својини сматрају оне ствари које су због своје природе намењене коришћењу свих и које су, као такве, одређене законом (јавни путеви, јавне пруге, мост и тунел на јавном путу, пружи или улици, улице, тргови, јавни паркови, гранични прелази итд.). У смислу члана 7. истог Закона, добра у општој употреби су у својини Републике Србије, изузев путева другог реда, који су у својини Аутономне покрајине на чијој се територији налазе као и изузев некатегорисаних путева, општинских путева и улица (које нису део аутопута или државног пута првог и другог реда) и тргова, јавних површина које су у својини јединица локалне самоуправе на чијој се територији налазе.

У конкретном случају, предметна катастарска парцела број .../... к.о. је у целој својој површини од 147 м² ушла у састав улице ... у ..., тако што је комплетно опремљена комуналном инфраструктуром а саобраћајна површина изграђена је од асфалтног застора, па је, као такву, користи неограничени број људи. Пошто предметна парцела има функцију јавног добра и намењена је за општу употребу и пошто тужилац више не може да се користи својим власничким правима јер му је посед одузет у јавном интересу у корист туженог, следи да је тужени дужан да тужиоцу исплати тржишну накнаду имајући у виду да поступак експропријације у вези са предметном парцелом није вођен нити је тужиоцу исплаћена накнада. Због тога тужени неосновано у ревизији указује на погрешну примену материјалног права.

Правилна је и одлука о трошковима парничног поступка јер је донета правилном применом одредбе члана 153. став 1. и 154. Закона о парничном поступку, имајући у виду исход поступка.

На основу одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку, Врховни суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Гордана Комненић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић